

دائرة المعارف بزرگ شیعه

بزبان انگلیسی

« پدیدار خبر نشر دائرة المعارف شیعه بزبان انگلیسی در شماره ۱۰ سال نهم مکتب اسلام برخی از خواستگاران مجله خواستار شدند تا درباره لزوم و اهمیت کتاب و نوع مطالب آن و شیوه کمکهائی که برای پیشرفت آن مفید است بحث بیشتری بعمل آید و مقاله زیر بمنظور فوق تهیه شده است . »

فکر وجود آوردن يك دوره داره المعارف شیعه که بتواند تعلیمات مذهب شیعه را هم از نظر اصول اعتقادی و فروع فقهی و روش های اخلاقی و هم آثار ، بلاد ، رجال و تأثیر شیعه را در نوضت های علمی ، ادبی ، سیاسی و ... خلاصه آنچه مربوط باین جامعه بزرگ اسلامی است بدتیا معرفی کند ، از دیرباز مورد توجه دانشمندان و نویسندگان و محافل بزرگ علمی مایوده است .

مشکل کار ، در اختیار نداشتن وسائل کافی و عدم هم آهنگی در افراد متخصص و لایق ، و فراهم نشدن بودجه مالی در خود این کام بزرگ بوده است زیرا در هیچ جای دنیا نشر دائرة المعارف يك کار فردی نیست و یا بودجه شخصی انجام نمیشود .

برای توجه شما با اهمیت و مشکلات کار ، در زیر خبری را که چندین قبل یکی از مجلات عربی تحت عنوان « تا سه سال دیگر دائرة المعارف بریتانیا بر عربی منتشر میشود » درج کرده است عیناً نقل میکنیم :

« مؤسسه طبع و نشر خیاط پایکی از شرکت های خارجی قرارداد مهمی منعقد ساخته که در نوع خود در درجه اول اهمیت است ، این قرارداد مبنی بر ترجمه دائرة المعارف بریتانیا بزبان عربی است (البته با تغییراتی که مناسب با خواننده عرب زبان باشد بطوریکه برخی مطالب آن حذف و برخی مطالب لازم بآن افزوده شود) هزینه اینکار هفت میلیون لیره لبنانی (تقریباً سادل ۱۷۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال) و مدت انجامش کمتر از سه سال نخواهد بود . برای این منظور ۲۵۰ نفر متخصص در رشته های مختلف و ۵۰۰ نفر مترجم زبردست لازم است که

باید افراد نامیرده را از میان کشورهای مختلف عربی انتخاب کرد . »

با ملاحظه خبر فوق میتوان گذشته از مشکلات علمی و ادبی و مالی ، ضرورت و اهمیت دائرة المعارف شیعه نیز برسد . زیرا هر روز در کشورهای اسلامی دائرة المعارفهای منتشر میشوند گذشته از دائرة المعارف های منظمه ای ، اخیراً جامعه ملل عربی دست بکار دائرة المعارف برای عموم کشورهای عربی و اسلامی زده است که بطور قطع در بین فرق اسلامی نام شیعه را باید متعرض شده و اطلاعاتی در این زمینه بخواهند گایش بدهد ، حتی در ترجمه دائرة المعارف بریتانیا چنانکه ملاحظه فرمودید متناسب سرمنتهای عربی مطالبی بآن افزوده یا از آن حذف میگردد و از آنجا که این نوشته ها در نظر دولت های عربی است که عموماً بروش اهل سنت اذرا میشود . قطعاً از معلومات همان دانشمندان هم استفاده میشود و احياناً نسبت به مذهب شیعه خلوص و حسن نیت نشان داده نمیشود . حال ، چنانکه شبیهان با همه مشکلاتی که در این راه دارند ، از سر زمینی که اساس اجتماع آنرا شیعه تشکیل میدهد در معرفی خود کوتاهی نکنند چه گناهی بر دیگران است ؟ مخصوصاً این دائرة المعارف ها برای خواننده خارجی منبع اطلاع و أخذ آراء و نظراتی میشود که بعداً در باره اسلام و مسلمین ایران عیدارند و دوباره همان مطالب ببا جوانان ما بصورت دیگری یعنی بعنوان اظهار نظر افرادی طرف باز میگردد و هر گاه این نظرات ، مخالف مذهب باشد در عقیده جوانان مدرک و سندی خواهد بود که صاحب نظر ی خارجی علیه ما آورده است .

توجه با اهمیت معرفی شیعه بطرف صحیح و اسلوب دنیا پسند ، فکر تأسیس و نشر دائرة المعارف شیعه را اهم در درجه اول بزبان انگلیسی یعنی بزبانی که بیشتر مردم دنیا بدان تکلم میکنند تقویت کرد و یا همه موانع و اشکالاتی که در بین وجود داشت ، جلد اول انگلیسی و فارسی آن از طبع خارج و منتشر گردید .

توجه با اهمیت و مطالبات علمی و مطالبات اجتماعی خوانندگان در جریان فکری مطالب جلد اول انگلیسی قرار دهم ، میدانیم کتابهایی که بعنوان دائرة المعارف منتشر میشود معمولاً بترتیب حروف دهبی و مطالب خود را از حرف الف آغاز میکند ، با اینکه دائرة المعارف شیعه از این رویه استزاده خواهد کرد ولی چون برای زمینه سازی معرفی شیعه ، مطالب زیادی را باید بعنوان مقدمه متذکر گردید ، از این رو بحث های جلد اول از توضیح کلمه شیعه و چگونگی انتشار و تطور آن شروع میشود ، آنگاه بشرح نامهای که در طول تاریخ بر شبیهان اطلاق شده مانند : امامیه ، متأوله ، قزلباش ، رافضی ، حنفی و خاصه ، می پردازد و با کسانی که شیعه را بفرقه های غیر موجود نسبت داده اند مخاکمه میکند .

از آنجا که جامعه شیعه در ادوار مختلف اسلامی ، زیر نفوذ فکر تشیع دولت های مقتدری از خود تشکیل داده و خدمات گرانیهائی به عالم اسلام کرده اند و حتی در بحرانی ترین اوضاع

سیاسی این دولت‌ها از موجودیت اسلام که در معرض خطر بیگانگان قرار گرفته بود، دفاع حمایت کرده‌اند و علیرغم حکام و زمانه‌دارانی که بعد از آنها در دست‌مخ‌ها و آثار آنها برآمده‌اند، توانسته‌اند برجسته‌ترین یادگارها را در شئون علمی و ادبی و فلسفی از خود بیادگار گذارند، و از اینرو لازم شد این دولت‌ها نیز شناخته شوند، و معاصران آنها و خصمات و آثارشان تشریح گردد: مانند دولت قاطمیان در مصر و یوهانیان در ایران و عراق و حمدانیان، ادرسیان، دولت بنی‌عمار، دولت بنی‌مرداس و مزیدیها در بلاد دیگر.

بعد از این مطالب موضوع بلاد شیعه و مقایسه آمار شیعیان بشام مسلمین جهان بحث می‌گردد و سپس بطور تفصیل از تمدن شیعه از آغاز ظهور اسلام تا امروزه گفته می‌شود یا اینکه بطور میرسد وقت آن شده است که مطالب دیگر بترتیب حروف الهاء آغاز گردد ولی برای بزرگداشت مقام پیامبر اکرم و جانشینان وی پس از بحث‌های مقدماتی فوق، سیره پیغمبر اکرم بقله شهرت‌ترین نویسنده گان اسلامی بسبک روز و حال و توجه آورده شد و برای اولین بار آراء شیعه درباره سیره پیغمبر اکرم (ص) بصورت جهانی در معرض افکار عموم قرار گرفت.

در خلال بحث از سیره پیغمبر بسیاری از نوشته‌های اهل سنت مورد نقد و ایراد واقع شد، از جمله آنچه این نویسنده گان بایرانیان مسلمین پیشنهاد کرده‌اند که اسلام آوردن آنها بشتنور ایجاد شده و آشوب در داخل اسلام بوده و ما مورخین بی‌دانشانه و بسیاری از نظرات دیگر که بصورت علمی و تحقیقی بررسی و مورد انتقاد واقع شده است. پس از بیان سیره پیغمبر چند بحث ویژه اسلامی ایراد گردیده است از قبیل: اسلام در برون‌مرزها، اسلام در برون‌کشورها، تحقیق درباره مذکات، سخن چند از بردگی در اسلام و آنگاه توضیحی درباره تمدن اسلامی و چند نمونه مطالب دیگر و بدین ترتیب جداول کتاب پایان می‌یابد. تشریح مطالب مجلدات آینده کتاب نیز مانند مقالات دیگری است و اکنون بنحوه گم‌گمانی که شما خواننده عزیز نسبت به این کتاب می‌توانید بکنید می‌پردازیم:

- ۱ - ارسال نظرات علمی و تهیه مطالب و پیشنهادهایی که متناسب با این هدف بزرگ باشد.
  - ۲ - قبول عضویت جامعه و پرداختن به تحقیق و تالیف.
  - ۳ - پرداخت هر نوع هزینه مالی که در تسریع این امر مؤثر باشد.
  - ۴ - همکاری در خرید و نشر و توزیع کتاب در یک افق وسیع جهانی.
  - ۵ - مطلع ساختن از مراکزی که وجود این نوشته‌ها در آنجا ضروری است و باید فرستاده شود.
- در پایان با اطلاع به رساننده وجود حاصله زیر نظر مدیر عامل جامعه و مطالب و پیشنهادهای ارسالی شما زیر نظر گروهی از شخصیت‌های علمی مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- صندوق پستی شماره ۲۱ در اسفهان می‌تواند شماره باکمیته دائره المعارف شیعه در ایران مربوط سازد.